

Eindrapportage Versterken Ketenarchivering

Een beleidsverkenning

Versie 1.0

Datum 17 mei 2023
Status Definitief

"Bij een samenwerkingsverband kunnen de verantwoordelijkheden van de verschillende overheidsorganen in de praktijk zo verweven zijn, dat praktisch niet goed is uit te maken welk overheidsorgaan precies voor welke documenten verantwoordelijk is. (...) Zonder nadere afspraken is onduidelijk welk verantwoordelijk overheidsorgaan precies voor het beheer van de documenten verantwoordelijk is."

MvT, concept [nieuwe Archiefwet](#), p. 93

Versiebeheer

Versie	Datum	Bijzonderheden
0.01	24 januari 2023	Werkversie o.b.v. tussenrapportage
0.1	24 februari 2023	Eerste volledige concept
0.11	6 maart 2023	Werkversie o.b.v. validatie gesprekken
0.2	19 april 2023	Versie voor consultatie met stakeholders
0.3	8 mei 2023	Versie na consultatie, voor stuurgroep
1.0	17 mei 2023	Versie na bespreking stuurgroep

Inhoud

Management samenvatting—3

1 Inleiding: verkenning versterken ketenarchivering—5

- 1.1 Aanleiding—5
- 1.2 Onderzoeksvragen—6
- 1.3 Definities—6
- 1.4 Gevolgde aanpak—7
- 1.5 Samenhang met andere trajecten—8

2 Resultaten inventarisatie—10

- 2.1 Algemeen beeld—10
- 2.2 Huidige instrumenten—10
 - 2.2.1 Wetgeving—10
 - 2.2.2 Beleid en normenkaders—11
 - 2.2.3 Handreikingen—11
- 2.3 Plannen en projecten—12
- 2.4 Opvolging aanbevelingen I-OE—12
- 2.5 Kansen en bedreigingen—13
 - 2.5.1 Kansen—13
 - 2.5.2 Bedreigingen—13

3 Bouwstenen voor toekomstig beleid—14

- 3.1 Overzicht—14
- 3.2 Bouwsteen algemeen beleid—15
- 3.3 Bouwsteen taken en bevoegdheden—16
- 3.4 Bouwsteen waardering en selectie—18
- 3.5 Bouwsteen toezicht—20
- 3.6 Bouwsteen beheer—21
- 3.7 Landingsplek voor toekomstig beleid—22
- 3.8 Handvaten voor monitoring—23
- 3.9 Succesfactoren—25

4 Conclusies en aanbevelingen—26

- 4.1 Conclusies—26
- 4.2 Aanbevelingen—26

Bijlage 1: Bronnen—28

Bijlage 2a: Topic list fase 1—30

Bijlage 2b: Topic list fase 2—32

Bijlage 3: Overzicht inventarisatiemethode—33

Bijlage 4: Template bouwstenen—35

Management samenvatting

Deze eindrapportage beschrijft de resultaten van de beleidsverkenning 'versterken ketenarchivering' in opdracht van CIO Rijk. Voor deze verkenning is een inventarisatie uitgevoerd, gesproken met medewerkers uit alle bestuurslagen en gekeken naar concrete oplossingsrichtingen. Voor de verkenning is nauw samengewerkt met het Nationaal Archief.

Directe aanleiding voor deze verkenning is een onderzoeksprogramma van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (I-OE) naar ketenarchivering. De I-OE concludeert in haar eindrapport [Archivering en Ketensamenwerking](#) dat 'ketenarchivering beter moet en beter kan'.

Het algemene beeld dat uit de inventarisatie naar voren komt:

- Het onderwerp ketenarchivering (en archiveren in het algemeen) krijgt in praktijk nog weinig aandacht. Het wordt vooral gezien als iets dat moet, terwijl het juist van belang is voor een goede informatiehuishouding.
- Buiten de algemeen geldende regels voor archiveren zijn er nog geen specifieke wettelijke of beleidsmatige regels voor ketenarchivering (de [nieuwe Archiefwet](#) gaat hiervoor een basis leggen). Er zijn wel enkele goede handreikingen beschikbaar.
- Organisaties hebben last van gefragmenteerde wetgeving. Begripsdefinitie is bovendien niet uniform. Dit zorgt voor soms langdurige (juridische) discussie en afstemming tussen ketenpartijen, bijvoorbeeld over bewaartermijnen.
- Overheidsorganisaties zijn zich niet altijd bewust welke plek zij hebben in een keten of hoe deze is gestructureerd én dat informatie uitgewisseld in ketens gearchiveerd moet worden.
- Hoewel de aandacht voor informatiehuishouding groeit, is er in de departementale plannen en projecten binnen het Rijks-programma Open op Orde weinig aandacht voor ketenarchivering.

Op basis van de inventarisatie zijn vijf bouwstenen geformuleerd:

Bouwsteen	Doel
Beleid	Waarborgen van duurzame toegankelijkheid in ketens
Taken en bevoegdheden	Waarborgen dat ketenpartijen gezamenlijk invulling geven aan hun taken en bevoegdheden ten aanzien van ketenarchivering.
Waardering en selectie	Waarborgen dat informatie die in een keten wordt verwerkt op de juiste wijze wordt bewaard of vernietigd.
Toezicht	Waarborgen dat overheidsorganisaties geldende kaders naleven.
Beheer	Waarborgen dat informatie die wordt opgemaakt of ontvangen binnen een samenwerkingsverband duurzaam toegankelijk is.

De bouwstenen beschrijven mogelijke oplossingsrichtingen en vormen zo een basis voor verdere discussie en afstemming over beleid voor

ketenarchivering voor de gehele overheid. De bouwstenen gaan onder meer in op:

- Vergroten van inzicht in de samenwerkingsverbanden waaraan een organisatie deelneemt en hun gezamenlijke doelen.
- Maken van afspraken over taken en bevoegdheden t.a.v. archivering en vastlegging daarvan in een gezamenlijke regeling voor documenten (d.m.v. een model paragraaf).
- Vereenvoudigen van waardering en selectie door onder meer: het aanwijzen van een verantwoordelijke voor de uitvoering van taken, gebruik van uniforme begrippen en het *optioneel* opstellen van één selectiebesluit voor het samenwerkingsverband.
- Aanwijzen van een verantwoordelijke voor toezicht en het maken van afspraken over periodieke rapportage.
- Het in kaart brengen van de keten, bijvoorbeeld door middel van architectuur: overzicht van informatieobjecten, processen en informatiesystemen en hun samenhang.

De verkenning biedt daarnaast ook handvaten voor monitoring als onderdeel van de reguliere planning en control cyclus. Een effectieve cyclus kijkt niet alleen of doelen wel gehaald zijn (verantwoorden), maar genereert ook stuurinformatie om bij te kunnen sturen (vooruitkijken). Voor het monitoren kunnen kritieke prestatie indicatoren (KPI) worden gebruikt. In deze rapportage zijn enkele voorbeelden opgenomen.

Het versterken van ketenarchivering is mede afhankelijk van de mate waarin gesteund kan worden op transparante wetgeving. Bijzondere aandacht is nodig voor de veelheid aan bewaartermijnen in (sectorale) wetgeving. De effectiviteit van nieuw beleid wordt verder bepaald door de mate waarin deze wordt vertaald naar concrete actie, bijvoorbeeld door het succesvol adopteren en toepassen van [archiveren by design](#).

Tot slot, de belangrijkste aanbeveling is om de bouwstenen samen met vertegenwoordigers uit alle overheidslagen te vertalen in nieuw landelijk beleid voor ketenarchivering. Hiermee kan duurzame toegankelijkheid van informatie in ketens worden versterkt. Ook wordt aanbevolen om dergelijk beleid onderdeel te maken van algemeen beleid voor informatiehuishouding, *bijvoorbeeld* in een nieuwe overheidsbrede baseline. Daarbij kan worden geleerd van de aanpak voor de [baseline informatiebeveiliging overheid](#) (BIO). Een integrale aanpak zorgt voor samenhang in het realiseren van beleidsdoelen en vereenvoudigt de inspanning voor alle betrokkenen.

1 Inleiding: verkenning versterken ketenarchivering

Deze eindrapportage beschrijft, in opdracht van CIO Rijk, de resultaten van de beleidsverkenning naar het versterken van ketenarchivering en mogelijke bouwstenen voor toekomstig beleid en monitoring. Dit eindrapport bouwt voort op de tussenrapportage van 10 februari 2023 met daarin de resultaten van de inventarisatie (fase 1, najaar 2022).

1.1 Aanleiding

Voor het realiseren van overheidsbeleid werken organisaties in toenemende mate samen in ketens. Denk bijvoorbeeld aan meer formele ketens, zoals de Omgevingswet-keten en de loonaangifteketen, maar ook aan tijdelijke ketens zoals de TVL-subsidieketen tijdens de coronacrisis. Ketens zijn in praktijk vooral informatie- en kennisketens en organisatorisch complex. De betrouwbaarheid en effectiviteit van een keten is daarmee sterk afhankelijk van een goede en onderling goed afgestemde informatiehuishouding.

Het belang van het versterken van ketens is benoemd in [het generiek actieplan informatiehuishouding: Open op Orde](#): *'ketensamenwerking moet onder de verantwoordelijkheid van duurzaam toegankelijke informatiehuishouding worden gebracht.'* In praktijk valt dit vaak tussen wal en schip, mede omdat bij ketensamenwerking vaak onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor het duurzaam toegankelijk maken en houden van documenten¹ die worden ontvangen of opgemaakt in de keten.

Directe aanleiding voor dit project is een onderzoeksprogramma van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (I-OE) naar ketenarchivering. De I-OE concludeert in haar eindrapport [Archivering en Ketensamenwerking](#) dat 'ketenarchivering beter moet en beter kan': *'De verbetering van ketenarchivering zal een gunstig effect hebben op de inrichting en de uitvoering van ketenprocessen, en daardoor op het presteren van de overheid.'*

Uit het onderzoek is onder meer gebleken dat duurzame toegankelijkheid bij vier geïnspecteerde ketens niet op orde is. Hierdoor ontstaat bijvoorbeeld het risico dat vergunningverlening niet meer volledig te reconstrueren is. Dit kan rechten van burgers en bedrijven ernstig schaden.

I-OE concludeert dat er geen grote stelselwijzigingen nodig zijn om verbeteringen te realiseren, maar doet de aanbeveling om 'te onderzoeken of het mogelijk is om de (wettelijke) grondslag te versterken voor het maken van ketenafspraken over archivering' en noemt daarbij aanpassing van het Archiefbesluit en de Archiefregeling. Ook doet de I-OE de aanbeveling 'te onderzoeken op welke wijze de aandacht voor, en de regie op, ketenarchivering kan worden versterkt'.²

In de [Kamerbrief](#) bij het rapport van de I-OE worden de aanbevelingen van de inspectie onderschreven.³ In de kabinetsreactie worden ook enkele

¹ In dit rapport hanteren we de term documenten in de zin van de nieuwe Archiefwet.

² Aanbevelingen in het [eindrapport](#) zijn gericht aan de ministers van OCW en BZK.

³ Kamerbrief 29362-301, aangeboden door de minister van OCW (als stelselverantwoordelijke voor Archiefwetgeving), mede namens de staatssecretaris van BZK (als stelselverantwoordelijke voor de digitale overheid).

toezeggingen gedaan waaronder het aanscherpen van de opdracht naar ketenarchivering (*deze beleidsverkenning*).

1.2 Onderzoeksvragen

In deze verkenning is onderzocht hoe ketenarchivering kan worden versterkt aan de hand van drie onderzoeksvragen:

- Welke kaders zijn er al op het gebied van ketenarchivering en wat is hierin beschreven?
- Welke knel- en verbeterpunten zijn er in de praktijk rondom ketenarchivering?
- Wat is de beleidsbehoefte van stakeholders, waarmee zijn zij geholpen?

Het resultaat is een set van 'bouwstenen': mogelijke oplossingsrichtingen, bedoeld om richting te geven aan inhoudelijke discussie en afstemming (met alle belanghebbenden) over de beleidsmatige invulling van het versterken van ketenarchivering. Anders gezegd: dit rapport biedt concrete handvaten (doelen, *controls*, mogelijke maatregelen) voor verdere discussie en afstemming over dergelijk beleid met alle bestuurslagen.

1.3 Definities

Ketens bestaan uit organisaties die, naast hun eigen taken, een gezamenlijk (soms wettelijk verplicht) doel nastreven, zoals het bevorderen van innovatie of efficiëntie, verbeteren van dienstverlening of een vermindering van administratieve taken.⁴

In praktijk zijn er allerlei samenwerkingsvormen. De [nieuwe Archiefwet](#) definieert de term samenwerkingsverband als een:

"duurzame onderlinge samenwerking tussen meerdere overheidsorganen en al dan niet één of meer andere partijen, in welk kader onder de verantwoordelijkheid van meerdere verantwoordelijke overheidsorganen documenten worden opgesteld of ontvangen." (art. 3.4.1).

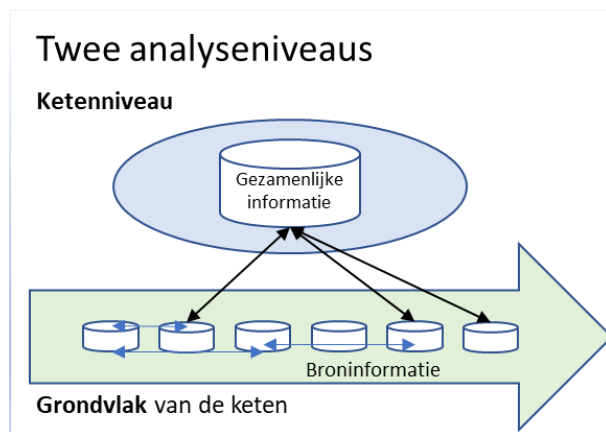
Dit is een brede definitie. De nieuwe archiefregels gelden straks voor *alle* vormen van samenwerking, waarbij *gezamenlijk* documenten worden ontvangen of opgesteld.

In deze verkenning kijken wij naar oplossingsrichtingen voor alle vormen van samenwerking in de betekenis van de nieuwe Archiefwet, dus ongeacht de (juridische) organisatievorm of type keten.

In dit rapport wordt met 'keten' hetzelfde bedoeld als 'samenwerkingsverband' in bovenstaande definitie. In dit rapport gebruiken we beide termen in hun context: 'keten' meer in informatiekundige zin en 'samenwerkingsverband' in meer juridische (en beleidsmatige) zin.

'Keteninformatisering' is de (digitale) infrastructuur die nodig is voor informatie-uitwisseling tussen de organisaties in de keten.

⁴ Definitie volgens: [Ketens de Baas, pijlers en bouwstenen voor ketensturing](#)

Ter illustratie, Grijpink⁵ onderkent twee niveaus: het 'ketenniveau' en het 'grondvlak'. Op het ketenniveau wordt nieuwe informatie ontvangen of opgemaakt, *bijvoorbeeld* in een gezamenlijke (taak)applicatie. Het grondvlak betreft de eigen verwerkingen

van de individuele ketenpartijen. Dit beschouwingsmodel sluit aan op bovengenoemde (brede) definitie van samenwerkingsverbanden in de nieuwe Archiefwet.

Ketenarchivering wordt in dit rapport gedefinieerd als de activiteit binnen de archiefvorming waarbij informatie uit de keten op een zodanige wijze in een archief wordt opgenomen dat zij duurzaam toegankelijk is.⁶

In dit document worden verder de [begripsdefinities](#) van het Nationaal Archief gehanteerd.

1.4

Gevolgde aanpak

Voor deze opdracht is een inventarisatie uitgevoerd van relevante documentatie. Dit betreft bestuurlijke stukken, wetgeving, normenkaders en handreikingen. De bronnen zijn geordend volgens een vooraf opgesteld format (zie: bijlage 3). Ook is een stakeholdersanalyse gemaakt en gekeken welke plannen en projecten in het Rijksprogramma Open op Orde aandacht schenken aan ketenspecifieke vraagstukken rondom archiveren.

Daarnaast zijn samen met Nationaal Archief gesprekken gevoerd met stakeholders in alle bestuurslagen.⁷ Vooraf is een lijst gemaakt met onderwerpen als: kaders, *best practices*, knel- en verbeterpunten en concrete beleidsbehoefte. De gesprekken waren daarmee semigestructureerd, maar hadden vooral een open karakter. Resultaten zijn anoniem verwerkt, waardoor deelnemers vrijuit konden spreken.

Voor het uitwerken van de bouwstenen is een template gemaakt in een structuur, die aansluit op de wijze waarop een baseline of ISO-norm is opgebouwd (onderwerp, doel, beheersing, richtlijn), inclusief een toelichting (zie bijlage 4). De bouwstenen zijn vervolgens afgestemd en gevalideerd met stakeholders, waarbij onder meer gekeken is naar praktische haalbaarheid van de voorgestelde oplossingsrichtingen.

⁵ Jan Grijpink, *Keteninformatisering in kort bestek*, vierde druk, Boom bestuurskunde, 2021, 40-41, 47

⁶ Zie ook: I-OE-rapport *Archivering en Ketensamenwerking*, 2021, p10-11.

⁷ Dit onderzoek is geïnitieerd vanuit het Rijk en onderdeel van het Rijksprogramma Open op Orde. Ketenarchivering is echter een overheidsbreed vraagstuk en daarom ook als zodanig verkend met belanghebbenden uit alle overheidslagen.

1.5 Samenhang met andere trajecten

De ambitie om ketenarchivering te versterken staat niet op zichzelf. De volgende trajecten hebben samenhang met deze verkenning.

Archiefwetgeving

Het ministerie van OCW heeft modernisering van het Archiefbesluit en de Archiefregeling in voorbereiding. Hierin worden mogelijk nog aanvullende bepalingen opgenomen voor samenwerkingsverbanden.⁸ In het wetsvoorstel van de nieuwe Archiefwet is al een artikel opgenomen over samenwerkingsverbanden.⁹ Dit dient in feite hetzelfde doel als beleid voor ketenarchivering, namelijk het maken van bindende afspraken.

Het nieuwe artikel over samenwerkingsverbanden is de grondslag voor toekomstig beleid voor ketenarchivering.

DUTO-raamwerk

Nationaal Archief is eind 2021 gestart met [actualisatie van de DUTO-eisen](#). De eisen hebben betrekking op informatiehuishouding in brede zin. Het nieuwe raamwerk zal beter aansluiten op technologische ontwikkelingen en veranderende wetgeving. Naar verwachting zal het nieuwe DUTO-raamwerk in de tweede helft van 2023 worden gepubliceerd.

Het DUTO-raamwerk kan worden beschouwd als een pijler van toekomstig beleid voor ketenarchivering.

Handreiking archiveren in de informatieketen

CIO Rijk heeft medio 2022 opdracht verstrekt aan Nationaal Archief voor de ontwikkeling van een nieuwe 'handreiking voor archiveren in de informatieketen'. De handreiking heeft als doel om de duurzame toegankelijkheid van informatie te bevorderen binnen de ketens waarin overheidsorganisaties participeren. Het geeft praktisch handvatten voor het inrichten van informatiebeheer in ketens, onder andere op basis van best practices in bestaande ketens.

De (nog te publiceren) handreiking archiveren in de informatieketen is een belangrijke uitwerking van toekomstig beleid voor ketenarchivering.

Instrumentarium bewaartermijnen en vernietiging

Het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI) heeft in 2019 [onderzoek gedaan naar bewaar- en vernietigingstermijnen](#) in sectorale wet- en regelgeving. In vervolg op de bevindingen in dit onderzoek is CIO Rijk een traject gestart waarbij de focus ligt op de (gewenste) totstandkoming van bewaartermijnen in sectorale wet- en regelgeving. Hierbij wordt een ondersteunend instrument ontwikkeld dat zich richt op wetgevingsjuristen en beleidsmakers. Het instrument stelt hen in staat om bij het ontwerp van wet- en regelgeving:

- Een bewuste keuze te maken, op basis van een integrale afweging van verschillende belangen, voor het al dan niet wettelijk vastleggen van bewaartermijnen in wet- en regelgeving.

⁸ Zie: [Kamerbrief 29362-301](#).

⁹ [Nieuwe archiefwet](#), artikel 3.4

- Zo veel mogelijk gebruik te maken van gestandaardiseerde of afgestemde termijnen (als dat wenselijk of noodzakelijk is).
- Een expliciete onderbouwing te geven van de gemaakte keuze; de termijnen worden centraal in een raadpleegbaar register geregistreerd.

Het bepalen van de geharmoniseerde termijnen zelf en de feitelijke implementatie van het instrument in het bredere wet- en regelgevingsproces zijn geen onderdeel van de huidige opdracht.

Het (nog te ontwikkelen en/of aan te passen) instrumentarium is een hulpmiddel voor toekomstig beleid t.a.v. ketenarchivering.

2 Resultaten inventarisatie

Dit hoofdstuk bevat een verkort overzicht van de resultaten van de inventarisatie zoals beschreven in de tussenrapportage (dd. 10-02-2023).

2.1 Algemeen beeld

- De huidige Archiefwetgeving bevat - buiten de algemeen geldende regels - geen specifieke regels voor ketenarchivering.
- Er zijn nog geen overheidsbrede beleidskaders voor ketenarchivering.
- Er zijn nog geen overheidsbrede handreikingen specifiek voor archiveren in de informatieketen (wel sectoraal).
- Het onderwerp ketenarchivering komt nauwelijks voor in de plannen en projecten die in het kader van het Rijksprogramma Open op Orde worden uitgevoerd.
- Bij stakeholders groeit de zorg over ketenarchivering, mede vanwege gefragmenteerde wetgeving en de veelheid en complexiteit van samenwerkingsverbanden.
- Er is over het algemeen onder stakeholders een behoefte aan beleid en algemeen geldende regels.

2.2 Huidige instrumenten

2.2.1 Wetgeving

[Archiefwetgeving](#) is het belangrijkste wettelijk kader voor archiefvorming, beheer daarvan en regelt onder meer vernietiging, overbrenging en inzage van informatie. Archiefwetgeving omvat:

- Archiefwet (1995)
- Archiefbesluit (1995)
- Archiefregeling (2014)

De belangrijkste bepaling van de [Archiefwet](#) is dat overheden hun informatie in goede, geordende en toegankelijke staat moeten brengen, dienen te bewaren en zorg moet dragen voor vernietiging. Het [Archiefbesluit](#) is de uitvoeringsregeling en geeft meer gedetailleerde regels. De [Archiefregeling](#) geeft nadere uitwerking aan art. 11 t/m 13 van het Archiefbesluit met bepaalde eisen, zoals voorschriften voor de bouw en inrichting van een archiefruimte.

Observatie

- De huidige archiefwetgeving is primair gericht op individuele organisaties. Regelgeving geldt uiteraard ook voor samenwerkingsverbanden die op grond van publiekrecht zijn ingesteld. De Archiefwet bevat enkele regels over de zorg voor archiefbescheiden bij het overdragen of uitbesteden van taken, maar niet *wat* precies geregeld moet worden.¹⁰ Het ontbreekt daarmee aan specifieke regels voor samenwerkingsverbanden.

Het wetsvoorstel [Archiefwet 2021](#) bevat een nieuw artikel over samenwerkingsverbanden (art. 3.4). Het nieuwe artikel eist dat partijen in

¹⁰ Archiefwet, art. 4, 40 en 41.

een samenwerkingsverband gezamenlijk een regeling treffen en daarin tenminste afspraken maken over: taken en bevoegdheden, overbrenging, toezicht en beheer. Het artikel gaat niet in op *hoe* dit moeten worden ingevuld. Hier ligt een kans voor beleid.

Voor de inventarisatie is ook gekeken naar andere wetgeving (zie bijlage 1). De [Wet gemeenschappelijke regelingen](#) (Wgr, van toepassing op medeoverheden) regelt voornamelijk de overdracht van bestuurlijke bevoegdheden, maar bevat geen nadere bepalingen over archiveren. Ook is gekeken naar sectorale wetgeving, in het bijzonder besluiten en regelingen die van toepassing zijn op de zeven door I-OE onderzochte ketens. In ongeveer de helft daarvan staan regels over archiveren.

2.2.2 *Beleid en normenkaders*

Op dit moment is er geen *beleid* specifiek voor ketenarchivering. Onderstaande kaders hebben de status van een *norm* en zijn veelal niet verplicht.

- [DUTO](#), duurzaam toegankelijke overheidsinformatie: stelt eisen aan de informatie in de informatiesystemen van overheidsorganisaties.
- [NORA](#), de Nederlandse overheid referentie architectuur: bevat een katern over ketensturing. Duurzame toegankelijkheid is opgenomen als themapagina in de NORA.¹¹
- [MDTO](#),¹² metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie: een norm voor het vastleggen en uitwisselen van eenduidige metagegevens om de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie mogelijk te maken.
NB: de Rijksoverheid heeft het MDTO (nog) niet als standaard ingevoerd en hanteert TMR.
- [TMR](#), Toepassingsprofiel Metagegevens Rijksoverheid: bevat Rijksbrede afspraken over welke metagegevens minimaal nodig zijn en over de manier waarop die gegevens binnen de Rijksoverheid worden vastgelegd.
- BIHR, [Baseline Informatiehuishouding Rijksoverheid](#): Rijksbreed normenkader voor duurzaam toegankelijke en betrouwbare overheidsinformatie voor een goed informatiebeheer.
NB: de BIHR wordt in praktijk nog beperkt gebruikt omdat deze verouderd is (verwijst naar vervallen wetgeving).

Observatie

- In de huidige normenkaders staan *geen* normen specifiek voor ketenarchivering.

2.2.3 *Handreikingen*

Handreikingen zijn hulpmiddelen met daarin nadere niet verplichte aanwijzingen over de toepassing van kaders en *best practices*. Voor archief- en informatiebeheer in ketens zijn de belangrijkste:

- [Handreiking inrichting informatie- en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden](#), biedt handvatten voor het goed inrichten van het informatie- en archiefbeheer bij samenwerking. Gericht op medeoverheden.

¹¹ De NORA verwijst naar enkele NEN-ISO normen voor archiveren. NEN-ISO 15489 onderkent werkomgevingen gericht op samenwerking als omgevingsfactor.

¹² Gebaseerd op NEN-ISO 23081. Zie ook: [Metagegevens | Nationaal Archief](#).

- [Handreiking duurzame toegankelijkheid in de informatieketens van de Omgevingswet](#), biedt ondersteuning bij het inrichten van duurzame toegankelijkheid aan de voorkant ('archiveren *by design*'), gericht op de omgevingswet en medeoverheden.
- [Handreiking archiveren by design](#), methodiek voor het bepalen van passende maatregelen voor duurzame toegankelijk in informatiesystemen.
- [Ketens de baas: pijlers en bouwstenen voor ketensturing](#), geeft principes en handvaten voor het inrichten van organisatie overstijgende samenwerkingsverbanden, gericht op regie en sturing (opgenomen in de [NORA](#)).

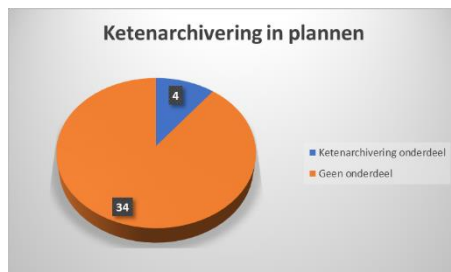
Observatie

- Uit inventarisatie van de handreikingen blijkt dat er op dit moment slechts twee zijn die uitvoerig ingaan op archief- en informatiebeheer in ketens (de eerste twee in bovenstaande lijst, gericht op medeoverheden).

2.3

Plannen en projecten

In de inventarisatie is gekeken naar departementale actieplannen in het kader van het Rijksprogramma Open op Orde. Deze zijn doorgenomen op relevantie passages met betrekking tot ketens in algemene zin en ketenarchivering in het bijzonder. Plannen bij decentrale overheden zijn niet onderzocht.

Ketens en ketenarchivering in actieplannen Open op Orde

In totaal zijn 38 actieplannen bekeken. In slechts 4 plannen wordt ketenarchivering benoemd. Een aantal plannen gaat wel in op wat de effecten van de nieuwe Archiefwet kunnen zijn.

Observatie

- Het onderwerp ketenarchivering komt nauwelijks voor in de plannen voor Open op Orde.

2.4

Opvolging aanbevelingen I-OE

Tijdens de inventarisatie is ook gekeken naar de opvolging van aanbevelingen die de I-OE heeft gedaan. Ten aanzien van de aanbevelingen aan de onderzochte ketens zijn er diverse verbetertrajecten gestart. Er is echter onvoldoende zicht op de status van opvolging bij *alle* ketens. De I-OE heeft aangegeven dit te gaan toetsen.

De aanbeveling aan OCW betreft het onderzoeken of en zo ja hoe de wettelijke grondslag kan worden versterkt. Indien nodig worden in het Archiefbesluit en de Archiefregeling aanvullende bepalingen opgenomen over ketenarchivering. Dit proces loopt nog.

De aanbeveling aan BZK betreft het onderzoeken hoe ketenarchivering kan worden versterkt. Met het voorliggende rapport en ook de opdracht aan Nationaal Archief (zie par. 1.5) is hier invulling aan gegeven.

2.5 Kansen en bedreigingen

In de gesprekken met stakeholders zijn diverse kansen en bedreigingen besproken. Een beknopt overzicht (zie tussenrapportage voor toelichting).

2.5.1

Kansen

Kansen zijn mogelijkheden om ketenarchivering te versterken.

Ketenarchivering aanpakken als integrale i-opgave

Toekomstig beleid voor ketenarchivering dient onderdeel te zijn van algemeen beleid voor informatiehuishouding. Het maken van afspraken over (keten)archivering in samenhang met andere i-domeinen vereenvoudigt de inspanning, de besturing en het beheer.

Hanteren van generieke bewaartermijnen

Toekomstig beleid zou regels kunnen stellen voor waardering en selectie in ketens. Het gebruik van dezelfde bewaartermijnen in ketens vereenvoudigt het proces van vernietiging en overbrenging en het maken van afspraken daarover in de keten.

Versterken van de rol van beheerders van informatiesystemen

Toekomstig beleid dient de rol van de beherende partij te versterken, bijvoorbeeld door het verlenen van het mandaat voor uitvoering van (operationele) archieftaken. Archief-principes zijn daarbij altijd leidend. De achterliggende gedachte is dat de (ICT) beheerder de data toch al in handen heeft.

Waarborgen van duurzame toegankelijkheid in ketens

Toekomstig beleid dient te waarborgen dat keteninformatie eenvoudig zijn te reconstrueren, ongeacht waar de broninformatie en -gegevens zich bevinden of worden beheerd.

Monitoren t.b.v. stuurinformatie

Toekomstig beleid dient niet alleen gericht te zijn op verantwoording (terugkijken) maar ook op het genereren van stuurinformatie (vooruitkijken). Dit vergt dat monitoring voor archiefbeheer (ook in ketens) onderdeel is van de reguliere planning en control cyclus.

2.5.2

Bedreigingen

Bedreigingen kunnen versterken ketenarchivering belemmeren.

Gefragmenteerde wetgeving

In veel wetten worden eisen gesteld aan verwerking van gegevens en informatie. Hierdoor kunnen verschillende wetten van toepassing zijn op partijen in dezelfde keten (iedere partij zijn 'eigen' wet). Dit zorgt voor soms langdurige (juridische) discussie en afstemming bij ketensamenwerking en -archivering.

Begripsdefinitie

Door de veelheid aan wetten zijn begrippen niet altijd uniform, wat veel discussie en afstemming kan opleveren tussen ketenpartijen.

Bewustzijn over ketens

Organisaties zijn zich niet altijd bewust welke plek zij hebben in een keten, welke partijen daarin zitten of hoe deze is gestructureerd en dat uitgewisselde informatie in ketens gearchiveerd moet worden.

Leesbaarheid van informatie buiten een ICT-infrastructuur

Informatie is niet altijd leesbaar zonder de ICT-infrastructuur waarbinnen deze is gecreëerd.

Standaard voor uitvoeringstoetsen ontbreekt

Door het ontbreken van een standaard geven overheidsorganen een eigen invulling aan uitvoeringstoetsen (U-toetsen).

3 Bouwstenen voor toekomstig beleid

3.1 Overzicht

Bouwstenen zijn mogelijke oplossingsrichtingen, bedoeld om richting te geven aan inhoudelijke discussie en afstemming over de beleidsmatige invulling van het versterken van ketenarchivering.

Op basis van deze verkenning zijn de volgende bouwstenen geformuleerd. Deze indeling is gebaseerd op de onderwerpen die de nieuwe Archiefwet beoogd te regelen t.a.v. samenwerkingsverbanden.

Bouwsteen	Doel
Beleid algemeen	Waarborgen van duurzame toegankelijkheid in ketens.
Taken en bevoegdheden	Waarborgen dat ketenpartijen gezamenlijk invulling geven aan hun taken en bevoegdheden ten aanzien van ketenarchivering.
Waardering en selectie	Waarborgen dat informatie die in een keten wordt verwerkt op de juiste wijze wordt bewaard of vernietigd.
Toezicht	Waarborgen dat overheidsorganisaties geldende kaders naleven.
Beheer	Waarborgen dat informatie die wordt opgemaakt of ontvangen binnen een samenwerkingsverband duurzaam toegankelijk is.

Doelgroep is primair beleidsadviseurs binnen het i-domein, in het bijzonder informatie- en archiefbeheer. Secundaire doelgroepen zijn burgers en andere belanghebbenden voor wie we publieke waarde creëren d.m.v. duurzame toegankelijkheid.

De bouwstenen worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.

3.2 Bouwsteen algemeen beleid

Thema: Beleid
<p>Doelstelling Waarborgen van duurzame toegankelijkheid in ketens</p>
<p>Beheersing (control) Samenwerkingsverbanden (ketens) hebben informatie- en archiefbeleid opgesteld.</p>
<p>Voorgestelde oplossingsrichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ketenpartijen in een samenwerkingsverband hebben informatie- en archiefbeleid opgesteld, zowel voor de documenten¹³ die worden ontvangen of opgemaakt bij de uitvoering van de (gemandateerde) taken van de deelnemende overheidsorganen als voor de documenten die ontstaan bij de uitvoering van de "eigen" bestuurs- en bedrijfsvoeringstaken. • Ieder overheidsorgaan houdt een actueel overzicht bij van alle samenwerkingsverbanden waaraan het deelneemt of heeft deelgenomen. Het overzicht bevat <i>tenminste</i> de deelnemende organisaties en hun gezamenlijke (wettelijke) doel(en). • Ieder overheidsorgaan controleert periodiek of de gemaakte afspraken rond informatiebeheer in de keten nog actueel zijn.

Toelichting

De nieuwe Archiefwet eist straks een regeling voor documenten voor *alle* vormen van samenwerking waarbij documenten worden ontvangen of opgemaakt. Beleid (doelen, middelen, etc.) is daarvoor de basis. De voorgestelde oplossingsrichting waarborgt dat afspraken worden bijgehouden en duidelijk is wie verantwoordelijk is, ook over langere perioden van samenwerking. Controle op afspraken kan plaatsvinden als onderdeel (en in de frequentie) van de P&C cyclus (zie par. 3.8).

Om afspraken te kunnen maken heeft een overheidsorgaan overzicht nodig van de samenwerkingsverbanden waaraan het deelneemt. Voor samenwerkingen o.b.v. de Wgr is er al een centraal register.¹⁴ Onder de nieuwe Archiefwet is ook overzicht nodig van alle andere vormen van samenwerking. Overheidsorganisaties dienen dit in ieder geval zelf bij te houden.

Relaties met kaders en handreikingen:

- Sluit aan op [de nieuwe Archiefwet](#), art. 3.4.2 eist dat verantwoordelijke overheidsorganen gezamenlijk een regeling treffen voor het beheer van documenten.

¹³ In de zin van de nieuwe Archiefwet, zie ook voetnoot 1.

¹⁴ [Contactgegevens Gemeenschappelijke regelingen | Overheid.nl](#)

3.3 Bouwsteen taken en bevoegdheden

Thema: Taken en bevoegdheden
<p>Doelstelling Waarborgen dat ketenpartijen gezamenlijk invulling geven aan hun taken en bevoegdheden ten aanzien van ketenarchivering.</p>
<p>Beheersing (control) Afspraken over taken en bevoegdheden t.a.v. ketenarchivering zijn vastgelegd in een gezamenlijke regeling voor documenten.</p>
<p>Voorgestelde oplossingsrichting Ketenpartijen bepalen gezamenlijk <i>tenminste</i>:¹⁵</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie verantwoordelijk is voor het archiveren van documenten die worden ontvangen of opgemaakt binnen het samenwerkingsverband (de keten). Dit kunnen één of meerdere ketenpartijen zijn.¹⁶ • Welke informatie ter beschikking wordt gesteld aan organisaties in de samenwerking. • Wat er met documenten (keteninformatie) gebeurt na beëindigen van de ketensamenwerking. <p>In het geval van één aangewezen verantwoordelijke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke archiefbewaarpplaats voor het (keten)archief is aangewezen. • Wie verantwoordelijk is voor het beheer. De verantwoordelijke ketenpartij stelt hiervoor beheerregels op. • Welke toezichthouder is aangewezen om toezicht te houden op het niet overgebrachte archief. Dit is in principe de toezichthouder van de aangewezen verantwoordelijke. <p>Hoe verantwoording is geregeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van het bestuur of de aangewezen verantwoordelijke van het samenwerkingsverband aan de deelnemende partijen over naleving van beleid en afspraken. • Van de toezichthouder aan het bestuur of de aangewezen verantwoordelijke over toezicht op het beheer van documenten.

Toelichting

De voorgestelde oplossingsrichting schept duidelijkheid over de verdeling van taken en bevoegdheden en de wijze waarop informatie die in een samenwerkingsverband wordt ontvangen of opgemaakt, wordt verwerkt. Dit draagt bij aan duurzame toegankelijkheid, bijvoorbeeld omdat informatie behouden blijft na beëindigen van een samenwerkingsverband.

Het belang van deze bouwsteen is verwoord in de memorie van toelichting bij [de nieuwe Archiefwet](#): *"Wanneer meerdere verantwoordelijke overheidsorganen samenwerken of gezamenlijke systemen gebruiken voor informatie-uitwisseling, kan het onduidelijk zijn wie in bestuurlijke zin verantwoordelijk is voor de documenten die binnen het samenwerkingsverband worden opgemaakt en ontvangen. (...) Het is derhalve belangrijk dat de verantwoordelijke overheidsorganen als deelnemers in het samenwerkingsverband hierover goede afspraken*

¹⁵ Deze afspraken zijn gebaseerd op de model-archieffparagraaf voor samenwerkingsverbanden in de [handreiking informatie en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden](#)

¹⁶ In de huidige wetgeving is iedere ketenpartij individueel zorgdrager. In de [nieuwe Archiefwet](#) kan één partij als verantwoordelijke worden aangewezen (art. 3.4.4).

vastleggen en deze zo nodig vertalen naar hun informatieprocessen en beheersystemen.” (MvT, par. 4.8).

Het strategisch informatieoverleg (SIO) kan worden overwogen als de plek waar afspraken worden gemaakt over taken en bevoegdheden, waaronder keuzes wat betreft het ontwerp en de inrichting van de informatiehuishouding bij aanvang van de informatieketen.

Relaties met kaders en handreikingen:

- Sluit aan op [de nieuwe Archiefwet](#), art. 3.4.3a eist het vastleggen van afspraken over taken en bevoegdheden in een regeling.
- Het [Archiefbesluit art. 14](#) eist dat zorgdragers beheerregels vaststellen.
- De [handreiking informatie en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden](#) bevat een uitwerking van taken en bevoegdheden t.a.v. informatie- en archiefbeheer in samenwerkingsverbanden (ketens), incl. een checklist en model paragraaf voor het vastleggen van bindende afspraken daarover.
- De [handreiking archiveren by design](#) kan gebruikt worden om de governance in een keten in kaart te brengen: organisatie-inrichting verantwoordelijkheden, sturende processen, etc.

3.4 Bouwsteen waardering en selectie

Thema: Waardering en selectie

Doelstelling

Waarborgen dat informatie die in een keten wordt verwerkt op de juiste wijze wordt bewaard of vernietigd.

Beheersing (control)

In een samenwerkingsverband maken de ketenpartijen gezamenlijk afspraken over waardering en selectie.

Voorgestelde oplossingsrichting

- Ketenpartijen hanteren voor elk ketenproces uniforme beschrijvingen van categorieën (proces gebonden) informatie(objecten) in hun eigen selectielijsten (of gezamenlijke ketenselectielijst/-besluit) en metagegevensschema's.
- Ketenpartijen maken (formeel vastgelegde) afspraken over de procedure van overbrenging en vernietiging in het samenwerkingsverband.
- Er vindt geen dataminimalisatie en/of anonimiseren plaats voorafgaand aan overbrenging.
- Onder de nieuwe Archiefwet kunnen ketenpartijen één verantwoordelijke aanwijzen voor uitvoering van archiefwettelijke taken, waaronder waardering en selectie. De aangewezen verantwoordelijke kan *optioneel* een selectielijst (besluit) voor het samenwerkingsverband opstellen.

Toelichting

Het gebruik van dezelfde bewaartermijnen in ketens vereenvoudigt het proces van waardering en selectie en het maken van afspraken daarover in de keten. Het gebruik van een (gezamenlijk) gegevenswoordenboek en afgestemde begrippenlijsten binnen het metadataschema kunnen hierbij helpen. Het uitgangspunt hierbij is dat het proces van waardering en selectie voor een ketensamenwerking niet ingewikkelder zou moeten zijn dan voor een individuele organisatie. Dit is dan nog steeds uiterst complex. De veelheid aan bijvoorbeeld sectorale wetten waarin bewaartermijnen zijn opgenomen en de problemen die dat met zich meebrengt is niet op te lossen met beleidsregels.¹⁷

Bij het maken van afspraken moet worden gewaarborgd dat partijen in de keten de naar de archiefbewaarplaats¹⁸ over te brengen documenten niet eerst anonimiseren¹⁹ of op grond van dataminimalisatie²⁰ verwijderen. Dit is met name een aandachtspunt in ketens waarbij één verantwoordelijke is aangewezen voor uitvoering van archiefwettelijke taken en andere ketenpartijen documenten aanleveren.

De nieuwe Archiefwet maakt het straks wel gemakkelijker om de verantwoordelijkheid voor archiefwettelijke taken aan één partij in het samenwerkingsverband over te dragen. Onder de huidige wetgeving kan

¹⁷ In het traject bewaartermijnen en vernietiging (par. 1.5) zijn inmiddels zo'n 900 wettelijke bepalingen met bewaartermijnen geïdentificeerd.

¹⁸ In de nieuwe Archiefwet wordt de term archiefbewaarplaats vervangen door archiefdienst.

¹⁹ De originele bron moet op grond van de Archiefwet authentiek en ongewijzigd blijven.

²⁰ Dataminimalisatie is ontwerpprincipe, geen selectiecriteria.

dat ook al op basis van mandatering, maar dit is omslachtig aangezien elke partij afzonderlijk mandaat moet verlenen.²¹ Onder de nieuwe Archiefwet kan een dergelijke overdracht in een regeling worden vastgelegd. Hiermee wordt het ook gemakkelijker om bijvoorbeeld afspraken over bewaartermijnen vast te leggen in een enkel selectiebesluit voor het samenwerkingsverband. Het nadeel hiervan is dat er mogelijk een wildgroei aan selectiebesluiten voor samenwerkingsverbanden kan ontstaan, wat niet bijdraagt aan de overzichtelijkheid.

Relaties met kaders en handreikingen:

- Sluit aan bij de [nieuwe Archiefwet 2021](#), artikel 3.4, lid 2 over het treffen van een gezamenlijke regeling voor documenten en lid 3b over overbrenging naar de archiefdienst(en).
- Sluit aan bij de DUTO-eis over een [vastgestelde selectielijst](#).
- Sluit aan bij de MDTO-modules [metagegevensschema](#) en [begrippenlijsten](#).
- De [handreiking waardering en selectie](#) van het NA kan gebruikt worden om het proces te doorlopen.²²
- In de [Handreiking duurzame toegankelijkheid in de informatieketens van de Omgevingswet](#) (gebaseerd op de DUTO-eisen) geeft een aantal voorbeelden van het regelen van waardering en selectie in de keten.²³

²¹ Op grond van de [Awb, art. 10.1](#).

²² Vanzelfsprekend nog niet gebaseerd op de nieuwe Archiefwet.

²³ In genoemde handreiking staan enkele beheersscenario's voor archiefdiensten (par, 3.2.7) en een checklist (bijlage 3).

3.5 Bouwsteen toezicht

Thema: Toezicht
<p>Doelstelling Waarborgen dat overheidsorganisaties geldende kaders naleven.</p>
<p>Beheersing (control) Voor samenwerkingsverbanden (ketens) is vastgelegd hoe toezicht geregeld is.</p>
<p>Voorgestelde oplossingsrichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ketenpartijen wijzen één verantwoordelijke aan voor het toezicht op het beheer van documenten die binnen het samenwerkingsverband worden ontvangen of opgemaakt. • De toezichthouder die het toezicht uitvoert dient onafhankelijk zijn of haar werk te kunnen uitvoeren, los van de belangen van individuele ketenpartijen. • De aangewezen toezichthouder brengt minimaal één keer per twee jaar verslag uit aan het bestuur of het aangewezen verantwoordelijke overheidsorgaan over het toezicht op het beheer van de documenten, die nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.²⁴ • Het bestuur of de aangewezen verantwoordelijke brengt minimaal één keer per twee jaar verslag uit aan de deelnemende ketenpartijen over het gevoerde informatie- en archiefbeheer.

Toelichting

Het toezicht op de naleving van de Archiefwet is een bevoegdheid van de toezichthouder. De voorgestelde oplossingsrichting waarborgt dat afspraken over toezicht worden vertaald naar concrete actie. Dit vereist dat toezicht is belegd. Voor medeoverheden is dat bij de archivaris, voor de Rijksoverheid is dat bij de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Aangezien elke ketenpartij een andere archivaris kan hebben, dient te worden afgesproken wie het toezicht uitvoert (zie MvT [nieuwe Archiefwet](#), p. 92, art. 3.4). In de regel is dit de toezichthouder van het verantwoordelijke overheidsorgaan die met het toezicht is belast. Het toezicht heeft betrekking op de keten als geheel en niet per organisatie afzonderlijk.

Relaties met kaders en handreikingen:

- Deze bouwsteen sluit aan op de [nieuwe Archiefwet](#), art. 3.4.3c waarin is bepaald dat in de regeling voor documenten binnen samenwerkingsverbanden is vastgelegd 'op welke wijze het toezicht ten aanzien van de documenten plaatsvindt'.
- De [handreiking informatie en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden](#) beschrijft het toezicht voor verschillende vormen van samenwerkingen.
- De [Handreiking duurzame toegankelijkheid in de informatieketens van de Omgevingswet](#) biedt handvatten voor toezicht voor samenwerkingsverbanden die vallen binnen de omgevingswet.
- Het [toetsingskader van de I-OE](#) biedt een handvat voor verdere uitwerking van de onderwerpen waarop kan worden getoetst.
- De oplossingsrichting is in lijn met de beschrijving van toezichthoudende rollen in de [handreiking archiveren by design](#).

²⁴ Bij nieuwe samenwerkingsverbanden is het te overwegen om in beginsel jaarlijks te rapporteren om zo het proces goed in te regelen.

3.6 Bouwsteen beheer

Thema: Beheer
<p>Doelstelling Waarborgen dat informatie die wordt opgemaakt of ontvangen binnen een samenwerkingsverband duurzaam toegankelijk is.</p>
<p>Beheersing (control) Keteninformatie die wordt verwerkt in een samenwerkingsverband dient op elk moment te kunnen worden gereconstrueerd, ongeacht de locatie van de brongegevens en -informatie.</p>
<p>Voorgestelde oplossingsrichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ketenpartijen brengen de keten in kaart, d.m.v. een overzicht van informatieobjecten, processen en informatiesystemen en hun samenhang. • In de afspraken over het beheer van documenten (of informatieobjecten) in een samenwerkingsverband (keten) leggen de ketenpartijen vast welke archieftaken worden uitgevoerd door de beheerder van de (gezamenlijke) documenten.²⁵ Archief principes zijn daarbij altijd leidend. • Indien gebruik wordt gemaakt van een gezamenlijke applicatie stelt de eigenaar van het systeem zo veel als mogelijk functionaliteit beschikbaar voor het uitvoeren van archieftaken door de ketenpartijen (de zorgdragers).

Toelichting

Voorwaarde voor het adequaat uitvoeren van beheer in een samenwerkingsverband is het creëren van overzicht en 'ketenbewustzijn'. Keteninformatisering dient onder architectuur en *by design* te worden ingericht. Een goed ingerichte digitale infrastructuur waarborgt dat keteninformatie op elk gewenst moment kan worden gereconstrueerd.

Op operationeel niveau kan het versterken van de rol van de systeembeheerder de duurzame toegankelijkheid van (keten)informatie verhogen en ketenpartijen ontzorgen in de uitvoering van operationele archieftaken. Bijvoorbeeld het aanbieden van een vernietiging functionaliteit in een gezamenlijk informatiesysteem.

Relaties met kaders en handreikingen:

- Sluit aan op de [nieuwe Archiefwet](#), art. 3.4.3d over het opstellen van een regeling voor het beheer van documenten in het samenwerkingsverband.
- De Nederlandse overheid referentie architectuur [NORA](#) bevat een katern over ketensturing. Duurzame toegankelijkheid is opgenomen als themapagina in de NORA.
- De [handreiking archiveren by design](#) kan gebruikt worden om onder meer de rollen t.a.v. beheer nader uit te werken.
- Het [stappenplan](#) voor het toepassen van MDTO biedt mogelijkheden om bestaande en nieuwe informatiesystemen van duurzame toegankelijke metagegevens te voorzien.

²⁵ Zie ook het beschouwingsmodel in par. 1.3.

3.7 Landingsplek voor toekomstig beleid

Beleidsregels voor ketenarchivering moeten ergens worden vastgelegd. In de inventarisatie zijn verschillende 'landingsplekken' overwogen.

Landingsplek beleid	Oordeel
Het Archiefbesluit en de Archiefregeling zijn logische plekken om aanvullende bepalingen op te nemen over samenwerkingsverbanden, aansluitend op het nieuwe wetsartikel daarover in het wetsvoorstel Archiefwet 2021.	Wetgeving is echter geen logische plek voor beleid, maar wel richtinggevend daarvoor. ²⁶
De baseline informatiehuishouding Rijksoverheid (BIHR) is een normenkader voor duurzaam toegankelijke en betrouwbare overheidsinformatie	De BIHR is een geschikte landingsplek. De huidige versie is echter verouderd (verwijst o.a. naar vervallen wetgeving) en geldt bovendien alleen voor het Rijk.
Het DUTO-raamwerk is een logische plek om eisen op te nemen voor ketens/ samenwerkingsverbanden. ²⁷	DUTO is (vooralsnog) geen verplichte standaard en daarmee voorlopig geen logische landingsplek voor beleid.
In diverse gesprekken is de behoefte aan kaderwetgeving voor informatisering/digitalisering aan de orde geweest.	Op dit moment is geen zicht op kaderwetgeving, vooralsnog is dit daarom geen realistische optie.
MDTO is een belangrijke randvoorwaarde voor beleid voor ketenarchivering.	MDTO is primair een metadata-schema en daarmee geen logische plek om beleidsregels in op te nemen.
NORA is de plek om eisen over archief- en informatiebeheer, incl. ketenarchivering op te nemen.	NORA is echter geen verplichte standaard en daarmee geen logische landingsplek voor beleid.

Hoewel er op dit moment nog geen zicht is op een nieuwe BIHR, zou de baseline een geschikte landingsplek zijn voor nadere regels over ketenarchivering. Dit is met name interessant wanneer net als bij de [baseline informatiebeveiliging overheid](#) (BIO) wordt gekozen voor een overheidsbrede verplicht norm: "BIHO".

Een andere optie is om beleidsregels specifiek voor ketens op te nemen in het (herziene) DUTO-raamwerk. Het DUTO-raamwerk is (vooralsnog) geen verplichte standaard, maar de wenselijkheid hiervan zou onderzocht moeten worden. Het voordeel is dat DUTO als normenkader (met de huidige DUTO-eisen) al breed bekend is en wordt toegepast. Beleid voor ketenarchivering zou bij integratie in DUTO sneller kunnen worden gerealiseerd.

Het uitgangspunt is om toekomstig beleid voor ketenarchivering als één integrale set aan te bieden t.b.v. een bestaand kader. Versnippering van beleid moet worden voorkomen.

²⁶ De huidige Archiefregeling 2009 is op grond van artikel 12 van het Archiefbesluit 1995 alleen van toepassing op blijvend te bewaren informatie. Om dit te gebruiken als landingsplaats voor regels ten aanzien van ketenarchivering voor alle informatieobjecten, moet de tekst van artikel 12 van het Archiefbesluit 1995 aangepast worden in het nieuwe Archiefbesluit.

²⁷ Oplevering van het DUTO-raamwerk is gepland voor 2023.

3.8 Handvaten voor monitoring

Het maken van beleid is alleen zinvol als dit ook wordt uitgevoerd. Dat betekent in praktijk dat beleid vertaald zal moeten worden naar concrete actie. Het (bestuur van een) samenwerkingsverband of het aangewezen verantwoordelijke overheidsorgaan zal daarvoor doelen moeten stellen, de benodigde mensen en middelen vrijmaken en tijdspaden moeten definiëren voor (verbeter)acties.

Planning en control

Concreet voor ketenarchivering betekent dit dat het onderwerp de aandacht en sturing vereist van de hoogste leiding. Om effectief te kunnen sturen moet het bestuur een (globaal) beeld hebben van de mate waarin beleid en afspraken worden gemaakt en nageleefd, bijvoorbeeld via dashboards.²⁸ Het monitoren daarvan is bij veel organisaties onderdeel van het planning en control (P&C) proces, specifiek voor informatisering vraagstukken ook wel i-control genoemd.

P&C = meten, rapporteren en adviseren (t.b.v. sturing)

In deze eindrapportage zal niet verder worden ingegaan op de inrichting van P&C processen, aangezien dit per organisatie sterk kan verschillen. Wel is het zo dat elke overheidsorganisatie al een P&C proces heeft en daarmee een structuur om te kunnen toetsen op naleving van (o.a.) archiefwettelijke regels. De mate waarin dit is ingevuld hangt mede af van de volwassenheid van en aandacht voor i-control binnen het P&C proces. Inrichting van i-control vergt vooral capaciteit en expertise. Voor organisaties die hier mee aan de slag willen of dit verder willen professionaliseren is het gezamenlijk definiëren van kritieke prestatie indicatoren (KPI) een goed startpunt.

Werken met KPI's

Voor het meten kunnen kritieke prestatie indicatoren (KPI) worden gebruikt. Dit zijn de variabelen waar een organisatie naar kijkt om vast te stellen of de afgesproken doelen worden behaald. De KPI's waarover een bestuur geïnformeerd wil worden hangt af van vele factoren: de visie, specifieke doelen, beschikbare capaciteit en middelen, risico's, etc. In praktijk verschilt dit per organisatie, soms zelfs per organisatieonderdeel. De resultaten van metingen worden gerapporteerd aan de bestuurlijk verantwoordelijken, voorzien van een advies door een materiedeskundige, bijv. een archieffunctionaris of i-controller.

Een effectieve P&C-cyclus kijkt niet alleen of doelen wel gehaald zijn (verantwoorden), maar genereert ook stuurinformatie om te kunnen sturen (vooruitkijken). Om te kunnen sturen op beleid voor ketenarchivering zal dit onderwerp dus onderdeel moeten zijn van het P&C proces van een organisatie.

Hieronder geven we een aantal voorbeelden van mogelijke KPI's voor ketenarchivering. Deze volgen uit de voorgestelde oplossingsrichtingen in de verschillende bouwstenen.

²⁸ Voor informatiehuishouding heeft dit onderwerp binnen het Rijk vol aandacht: [Departementale IHH-Dashboards | Projecten | Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding](#)

KPI	Doel	Indicator
Beleid	Er is beleid voor documenten die worden ontvangen of opgemaakt binnen een samenwerkingsverband (als onderdeel van algemeen beleid voor informatiehuishouding).	Beleid stelt (meetbare) doelen en middelen voor archiefbeheer in de keten en is formeel (zwart op wit) vastgesteld.
Regeling	Er is een regeling waarin het beheer van documenten is beschreven	De regeling bevat tenminste afspraken over de in het beleid opgesomde onderwerpen.
Waardering en selectie	Ketenpartijen houden zich aan de afgesproken bewaartermijn.	Jaarlijks worden de relevante selectielijsten (of het keten selectiebesluit) overlegd.
Toezicht	In het beleid is vastgelegd <i>hoe</i> (door wie, aan wie, waarover en wanneer) verantwoording wordt afgelegd.	In de regeling voor een samenwerkingsverband is een archiefparagraaf opgenomen.
Beheer	Archieffunctionaliteit in (gezamenlijke) applicaties worden zo veel als mogelijk benut.	Aanwezige archieffuncties in gebruikte applicaties zijn beschikbaar voor ketenpartijen.

Deze KPI's zijn bedoeld als handvat voor het inbedden van het onderwerp ketenarchivering in het P&C-proces (ongeacht de procesmatige inrichting daarvan). Dit start met het benoemen van enkele te monitoren doelen in de jaaraansrijving (waarin wordt aangekondigd wat gaat worden gemonitord en wat met de resultaten wordt gedaan). Het is aan te bevelen om met een beperkt aantal KPI's te starten, daar ervaring mee op te doen en de metingen gaandeweg steeds verder aan te scherpen.

KPI's dienen zorgvuldig gekozen te worden, mede omdat de P&C cyclus in principe maar één keer per jaar kan worden aangepast. Het inrichten van dergelijke processen is daarom tijdrovend, ook omdat monitoren pas kan nadat beleid is vastgesteld en geïmplementeerd.

Kwaliteitssysteem

Zoals bij de kansen (par. 2.5.1) aangegeven dient beleid voor ketenarchivering onderdeel te zijn van algemeen beleid voor informatiehuishouding. Dit vereenvoudigt de inspanning, de besturing en het beheer. Dit geldt ook voor monitoring. Toetsing op ketenarchivering dient onderdeel te zijn van de bredere scope van i-control. Hierbij valt te denken aan toepassing van een kwaliteitssysteem voor informatiehuishouding (zie ook voetnoot 23).

Een praktijkvoorbeeld. De Belastingdienst heeft een tweejaarlijkse monitor geïmplementeerd. Deze cyclus bestaat uit een zelfevaluatie waarmee de verschillende directies de kwaliteit van informatiehuishouding scoren en de naleving van archiefwettelijke eisen wordt getoetst. Dit systeem genereert een dashboard waarin per directie de status zichtbaar is. Het kwaliteitssysteem toont ook bevindingen, maatregelen en aanbevelingen, onderverdeeld naar thema's en items.²⁹ Een dergelijk systeem helpt niet

²⁹ De Belastingdienst heeft aangegeven hun kennis hierover te willen delen. Belangstellenden kunnen contact opnemen met: DG Belastingdienst, SSO CFD, Afdeling Informatiehuishouding.

alleen om de kwaliteit van informatiehuishouding te verbeteren, maar maakt ook zichtbaar in hoeverre eisen daarover in de [Archiefwet](#) en de [Woo](#) worden nageleefd.³⁰

3.9 Succesfactoren

De mate waarin ketenarchivering versterkt kan worden is mede afhankelijk van de volgende succesfactoren:

- Ketenarchivering moet kunnen steunen op transparante wetgeving of in ieder geval eenduidige en werkbare interpretatie van de informatiewetten die er al zijn (Woo, AVG, Aw, Who, etc.). Gelet op de knel- en verbeterpunten zal daarbij in het bijzonder aandacht nodig zijn voor de mate waarin bewaartermijnen in (sectorale) wetgeving geharmoniseerd of in de toekomst beter afgestemd kunnen worden (uitkomsten vervolgt traject [RDDI onderzoek](#) naar bewaartermijnen).³¹
- Het opstellen en onderhouden van beleid en afspraken dient integraal onderdeel te zijn van het reguliere beleidsproces voor informatiehuishouding. Dit waarborgt structurele aandacht voor ketenarchivering.
- De effectiviteit van beleid en afspraken wordt sterk bepaald door de mate waarin deze worden vertaald naar concrete actie, bijvoorbeeld door het succesvol adopteren en toepassen van [archiveren by design](#).
- Goede ketenarchivering vereist een heldere (keten)architectuur waarin onder meer informatiestromen in kaart zijn gebracht en afspraken zijn vastgelegd over het gebruik van uniforme begrippen (bijv. in een gegevenswoordenboek) en het gebruik van uniforme metadata.
- Monitoring op naleving dient integraal onderdeel te zijn van het planning en control proces en daarmee onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering.
- Versterken van ketenarchivering vergt niet alleen bestuurlijke aandacht, maar ook structureel capaciteit (expertise) en middelen. Dit zal bij de implementatie van beleid moeten worden meegenomen.

³⁰ Dit betreft eisen aan duurzame toegankelijkheid, Aw, art. 3 en Woo, art. 6.1.

³¹ De eerste stap in het in de toekomst beter afstemmen van bewaartermijnen zal zich richten op het laten aansluiten van toekomstige bewaartermijnen op het stelsel en regime van bestaande bewaartermijnen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Deze eindrapportage bevat de resultaten van de beleidsverkenning naar de wijze waarop ketenarchivering kan worden versterkt. Hiervoor is in lijn met de aanbevelingen van de I-OE onder meer gekeken naar bestaande wetgeving, richtlijnen, handreikingen en knel- en verbeterpunten in de praktijk.

Samengevat kan worden gesteld dat archiveren in het algemeen en ketenarchivering in het bijzonder in de praktijk nog weinig aandacht krijgen. Het wordt gezien als iets 'dat moet' en waarvan de meerwaarde nog onvoldoende wordt herkend. Door de kinderopvangtoeslagaffaire en de daaruit voortvloeiende aandacht voor informatiehuishouding is dit in ieder geval aan het veranderen. Of het onderwerp daarmee dezelfde urgentie krijgt als bijvoorbeeld privacy valt nog te bezien. Daarvoor was uiteindelijk strenge [Europese wetgeving](#) nodig. Overheidsbreed beleid, *bijvoorbeeld* in de vorm van een nieuwe baseline informatiehuishouding, zou een belangrijke stap in de goede richting zijn.

Op dit moment zijn er echter nog geen duidelijke wettelijke en beleidsmatige regels *specifiek* voor ketens. In de gesprekken met stakeholders zijn veel knel- en verbeterpunten aan de orde gekomen. Er is kort gezegd alle aanleiding om ketenarchivering aan de voorkant beter te regelen.

Op basis van de inventarisatie is een set van bouwstenen geformuleerd en met stakeholders gevalideerd. De bouwstenen en de daarin voorgestelde oplossingsrichtingen geven in grote lijnen invulling aan nieuwe Archief-wettelijke eisen die gaan gelden voor samenwerkingsverbanden. Toekomstig beleid kan daarmee in belangrijke mate steunen op een aankomende wettelijke grondslag. De nieuwe Archiefwet schrijft niet voor wat *precies* moeten worden geregeld (en *hoe*). Dit laat voldoende ruimte voor nadere discussie en afstemming. De bouwstenen zijn bedoeld als basis en richtinggevend voor verdere discussie en afstemming hierover.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van de beleidsverkenning kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan. Deze zijn primair gericht aan BZK als beleidsverantwoordelijke voor overheidsorganisaties:

- Werk de voorgestelde oplossingsrichtingen samen met stakeholders uit alle overheidslagen uit in nieuw beleid voor ketenarchivering. Hiermee kan duurzame toegankelijkheid van informatie in ketens worden versterkt.
- Maak beleid voor ketenarchivering onderdeel van algemeen beleid voor informatiehuishouding, bijvoorbeeld in een nieuwe overheidsbrede baseline. Steun daarbij op de ervaring met de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO). Een integrale aanpak zorgt voor samenhang in het realiseren van beleidsdoelen en vereenvoudigt de inspanning voor alle betrokkenen.
- Overweeg om (vooruitlopend op een mogelijke baseline voor informatiehuishouding) beleidsregels over ketenarchivering op te

nemen in het nieuwe DUTO-raamwerk. Onderzoek in hoeverre het nieuwe DUTO-raamwerk als verplicht normenkader voor de gehele overheid kan worden vastgesteld (dit dient niet alleen het belang van ketenarchivering, maar van duurzame toegankelijkheid in algemene zin).

- Lever een instrumentarium voor het beter afwegen van bewaartermijnen in sectorale wet- en regelgeving, waarbij de impact op ketens integraal onderdeel is. Schenk daarbij ook aandacht aan het *moment* waarop bewaartermijnen ingaan. Termijnen kunnen dan (zo veel als mogelijk) worden gestandaardiseerd, geharmoniseerd en centraal worden geregistreerd en geraadpleegd.
- Schenk bij de uitwerking van beleid ook aandacht aan ondersteunend materiaal om beleid laagdrempelig te implementeren. Denk bijvoorbeeld aan templates voor het in kaart brengen van ketenarchitectuur en informatiestromen (zie: bouwsteen 5).

Bij de aanbevelingen noemen we tot slot nog enkele onderwerp overstijgende aandachtspunten.

- Er is behoefte aan kaderwetgeving voor digitalisering/informatisering. Huidige wetgeving is sterk gericht op individuele organisaties en onvoldoende op samenwerkingen. Kaderwetgeving zou kunnen bijdragen aan onder meer uniforme begrippen en eisen aan informatie- en archiefbeheer. In het verlengde daarvan kan ook worden gedacht aan harmonisatie van bewaartermijnen in sectorale wet- en regelgeving. In de gesprekken is bijvoorbeeld het idee geopperd om maximaal 5 verschillende bewaartermijnen te hanteren in alle regelgeving: niet bewaren, permanent bewaren en 3 termijnen daartussen.
- Een ander onderwerp dat ketenarchivering overstijgt is de behoefte aan standaardisatie van de uitvoeringstoets. Daarin zou in ieder geval aandacht moeten komen voor informatie- en archiefbeheer, bijvoorbeeld op basis van een (nader te definiëren) standaard informatieparagraaf.
- Noemenswaardig tenslotte is de constatering in één van de gesprekken dat er op dit moment geen kern- of basisregistratie van overheidspartijen bestaat. Er is wel een [register](#), maar het gebruik daarvan is niet verplicht. Organisaties die veel samenwerken met andere partijen houden veelal (ook) eigen registraties bij, die onderling niet uitwisselbaar zijn. Een kernregistratie kan helpen om partijen in samenwerkingsverbanden uniform te identificeren.

Vooruitlopend op overheidsbreed beleid kunnen organisaties de voorgestelde oplossingsrichtingen uiteraard zelf ter hand nemen. De huidige best practices (normen, handreikingen e.d.) bieden daarvoor voldoende handvaten.

Bijlage 1: Bronnen

Voor de inventarisatie en toetsing van de bouwstenen is gesproken met medewerkers van onderstaande organisaties.

- Belastingdienst
- BZK (Digitaal Stelsel Omgevingswet)
- Gemeente Utrecht
- Het Utrechts Archief
- Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (I-OE)
- JenV (RIEC – LIEC Keten)
- Provincie Gelderland
- Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) Noord-Holland en Noord-Nederland
- Rijksdienst voor identiteitsgegevens (RvIG)
- Toeslagen
- Unie van Waterschappen en Waternet
- UWV

Bestuurlijke stukken:

- [Archivering en ketensamenwerking, Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed](#), I-OE 15-12-2021
 - [Deelrapporten](#), I-OE 2017 - 2021
- [Kamerbrief bij Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed over archivering bij ketensamenwerking](#), OCW, 15-12-2021
- [Generiek actieplan Open op Orde](#), BZK, 31-03-2021

Wet- en regelgeving:

- [Archiefwet 1995](#)
 - [Nieuwe archiefwet](#)
- [Wet gemeenschappelijke regelingen](#)
- [Voorstel van wet Archiefwet 2021 met memorie van toelichting | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)
- Diverse wetgeving is (globaal) doorgenomen op bepalingen over (keten)archivering. *NB: regelingen en besluiten worden indien nodig nader bekeken in fase 2.*
 - [Wet basisregistratie Personen \(Wbrp\)](#)
 - [Wet algemene bepalingen omgevingsrecht \(Wabo\)](#)
 - [Wet tegemoetkomingen loondomein \(Wtl\)](#)
 - [Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen \(Suwi\)](#)
 - [Wet Financiering sociale verzekeringen \(Wfsv\)](#)
 - [Wet kinderopvang](#)
 - [Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen \(BAG\)](#)
 - [Wet waardering onroerende zaken \(WOZ\)](#)
 - [\(Voorstel\) Omgevingswet](#)
- [Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden \(35.447\) - Eerste Kamer der Staten-Generaal](#) (voorstel van wet, beoogt en juridische basis bieden voor de verwerking van persoonsgegevens door samenwerkingsverbanden).

AMvB's en Ministeriële regelingen:

- Archiefbesluit (bij nieuwe Archiefwet 2021)
- [Besluit Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen \(BAG\)](#)
- [Regeling Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen \(BAG\)](#)
- [Besluit Wet basisregistratie Personen \(Wbrp\)](#)
- [Regeling Wet basisregistratie Personen \(Wbrp\)](#)
- [Besluit Wet Financiering sociale verzekeringen \(Wfsv\)](#)

- [Regeling Wet Financiering sociale verzekeringen \(Wfsv\)](#)
- [Besluit Wet kinderopvang](#)
- [Regeling Wet Kinderopvang](#)
- [Besluit omgevingsrecht \(Bor\)](#)
- [Regeling omgevingsrecht \(Mor\)](#)
- [Besluit Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen \(Suwi\)](#)
- [Regeling Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen \(Suwi\)](#)
- [Besluit gegevensverstrekking Wet waardering onroerende zaken](#)
- [Uitvoeringsbesluit Wet waardering onroerende zaken](#)
- [Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet waardering onroerende zaken](#)
- [Uitvoeringsregeling instructie waardebeoordeling Wet waardering onroerende zaken](#)
- [Omgevingsbesluit](#)
- [Besluit kwaliteit leefomgeving](#)
- [Besluit bouwwerken leefomgeving](#)
- [Besluit activiteiten leefomgeving](#)
- [Omgevingsregeling](#)

Normenkaders:

- [Eisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie \(DUTO-eisen\)](#), versie 1.0, Nationaal Archief, 12-04-2016
- [MDTO](#), metagegevens model
- [TMR: Richtlijn metagegevens overheid](#), metagegevensmodel Rijksoverheid
- [Baseline Informatiehuishouding Rijksoverheid](#)
- [Toetsingskader Informatie van de centrale overheid | Publicatie | Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed \(inspectie-oe.nl\)](#)

Handreikingen:

- [Handreiking archiveren by design | Nationaal Archief](#), 2022
- [Handreiking inrichting informatie- en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden](#), LOPAI, 24-11-2021
- [Handreiking duurzame toegankelijkheid in de informatieketens van de Omgevingswet](#), VNG, 2021
- [Ketens de baas: pijlers en bouwstenen voor ketensturing](#), NORA, 2018

Overige publicaties en bronnen:

- [Adviesrapport Het puberbrein van de overheid | Publicatie | Raad voor het Openbaar Bestuur \(raadopenbaarbestuur.nl\)](#), Raad voor Cultuur en Raad voor het openbaar bestuur, 05-04-2016
- [Een dementerende overheid 2.0? | Publicatie | Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed \(inspectie-oe.nl\)](#), Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, 09-02-2021
- [Rapportage Bewaar- en vernietigingstermijnen in sectorale wetgeving | Rapport | Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding](#), RDDI, 20-04-2021
- [Rapport Archief functies in het Stelsel Omgevingswet](#), KVAN, 26-10-2017
- [Departementale IHH-Dashboards | Projecten | Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding](#), RDDI 2023

Bijlage 2a: Topic list fase 1

Introductie

- Kennismaking
- Welke vraagstukken zien jullie t.a.v. ketensamenwerking (in het algemeen) en ketenarchivering in het bijzonder?
 - Wat is voor jou de definitie van ketenarchivering? Wat zijn de belangrijkste beheersactiviteiten die daaronder vallen?

Kaders en *best practices*

- Zijn jullie bekend met kaders (normen, wetgeving) en *best practices* voor ketenarchivering?
 - Welke?
 - Hoe passen jullie deze toe?
 - Zijn jullie ook betrokken (geweest) bij ontwikkeling van *best practices*? Zo ja, op welke manier, zo nee, waarom niet? Bij betrokkenheid: wat was/is jullie bijdrage?
 - Over welke expertise beschikt jullie organisatie?
- Van toepassing op ketenorganisaties: op welke basis wordt er samengewerkt? Is er bijvoorbeeld een wettelijke grondslag voor ketensamenwerking? Welke?
- Hebben jullie organisatie specifieke (beleids)kaders naast de (bij ons) bekende kaders? Welke?
- Kun je iets vertellen over de (controle op) naleving? Helpen kaders of belemmeren die juist het primaire proces? Is er draagvlak voor regels? Zo nee, waar ligt dat aan?

Knelpunten & verbeterpunten m.b.t. ketenarchivering

- Wat zijn de belangrijkste knelpunten binnen ketensamenwerking, in het bijzonder bij ketenarchivering?
 - Welke ontwikkelingen zijn in dit verband vermeldenswaardig (plannen, projecten, verbeteracties). Welke ontwikkelingen zijn voor ons interessant?
- Welke verbeterpunten (kansen) zie je?
- Aanknopingspunten o.b.v. aanbevelingen uit het rapport van de I-OE:
 - Voor onderzochte ketenpartijen: wat is de (status van) opvolging?
 - Wat zijn kansen en bedreigingen m.b.t. duurzame toegankelijkheid in ketens?
 - Wat zijn kansen en bedreigingen m.b.t. selectie-instrumentaria in ketens?
 - Wat zijn kansen en bedreigingen m.b.t. een gemeenschappelijk perspectief op kwaliteitsnormen in ketens?

Verdiepende vragen voor ketenpartijen (Jasper)

- Op welke manier is de informatie- en gegevensuitwisseling gefaciliteerd in de keten? Hoe is het eigenaarschap van die gegevens en informatie vastgelegd?
- Welke afspraken zijn er gemaakt in het kader van het archiefbeheer? Zijn er gezamenlijke eisen gesteld aan archivering?

Is er een bijvoorbeeld een gezamenlijk gegevenswoordenboek of metadataschema? Waar zijn die afspraken vastgelegd?

- Is duidelijk in de keten wie waarvoor zorg draagt? Zo ja, hoe zijn jullie tot die kennis gekomen? En hoe zijn de verantwoordelijkheden verdeeld voor de uitvoer van archiefbeheer?
- Hoe is het ketenoverstijgende informatiesysteem ingericht? Hoe werken medewerkers met elkaar samen in de keten? Hoe zijn de verschillende soorten beheer ingericht?

Beleidsbehoefte/ideeën ter verbetering

- Zou beleid (of bindende afspraken) een bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van ketenarchivering? Bijvoorbeeld over: taken en bevoegdheden, overbrenging, toezicht en beheer (onderwerpen die straks verplichtgesteld moeten worden).
 - Welke specifieke afspraken zouden jullie kunnen helpen? Hoe zou je kunnen monitoren op naleving van dergelijke afspraken?
- Waar zouden afspraken en beleid idealiter kunnen worden vastgelegd? Bijv. DUTO, NORA, BIHR, MDTO?
- Zijn jullie bereid om een bijdrage te leveren? Zo ja, welke?
 - Bij ketenpartijen: staan jullie open voor toetsing/validatie van een voorgestelde set aan beleidsaanbevelingen?

Overig

- Welke organisaties/personen zouden we nog kunnen/moeten benaderen?
- Eventueel wanneer nog niet benoemd eerder in het gesprek:
 - Welke wetten, handreikingen en normeringen zijn mogelijk ook interessant?
 - Welke centrale/departementale plannen en projecten zijn relevant voor ketenarchivering?
- Willen jullie geïnformeerd blijven over het verloop en uitkomst van het onderzoek?
- Staan jullie open voor een eventuele vervolgspraak?

Bijlage 2b: Topic list fase 2

Introducerende vragen

- Naam
- Organisatie/afdeling
- Functie/rol
- Ketenpartij?
- **Toestemming vragen:** we zouden voor het zo accuraat mogelijk uitwerken van het gespreksverslag graag het gesprek willen opnemen. Dit zal geanonimiseerd gebeuren, dus nadat u zich hebt voorgesteld. De opname zal eenmalig worden teruggeluisterd tijdens het uitwerken van het gesprek maar daarna worden verwijderd.

Validatie bouwstenen (per bouwsteen bespreken)

- Wat is jullie algemene (inhoudelijke) indruk van de bouwstenen?
- Specifiek:
 - Is dit de juiste doelstelling?
 - Sluit de control hier goed op aan? Mist er iets?
 - Dragen de genoemde oplossingsrichtingen bij aan versterken ketenarchivering (toekomstig beleid)? Mist er iets?
- Welke uitdagingen zie je bij de genoemde oplossingsrichtingen? (realistisch/toepasbaar/haalbaar/impact op organisatie)
- Welke randvoorwaarden/succesfactoren zijn van belang?
- In de bouwstenen kijken we vooruit naar monitoring. Kun je een KPI bedenken?
- Waar zou je afspraken over dit onderwerp kunnen vastleggen? (overheidsbreed, decentraal, wetgeving, beleid, handreikingen)
 - Verschilt dit per bouwsteen? Zo ja op basis waarvan verschilt dit?

Aanvullingen bouwstenen

- Welke ideeën hebben jullie voor andere thema's en onderwerpen (potentiële bouwstenen) die niet genoemd zijn en toepasbaar zijn voor alle ketens?
- Welke bouwstenen zijn voor jullie het belangrijkste?

Overig zaken

- Reflectie op aanpak: Hoe vinden jullie deze manier van werken? Wat verwacht je van een vervolgtraject en de rol van jouw organisatie daarin?
- Welke organisaties/personen zouden we nog kunnen/moeten benaderen?
- Zijn er nog overige vragen/opmerkingen?
- Check voor onszelf: zijn alle bouwstenen besproken?

Bijlage 3: Overzicht inventarisatiemethode

Gebruikte formats voor de inventarisatie in fase 1.

Ordering stakeholders
Stakeholder
Functie/ rol
Keten? / Zo ja: Welke keten-partijen?
Soort stakeholder? / Invloed (hoog/ laag)/ Belang (hoog/ laag)
Betrokken ministerie(s) van stakeholder
Benaderen? / Wie benaderen? / Waarom benaderen?
Beleidsbehoefte (ja/nee)? Toelichting
Bereid bijdrage te leveren (ja/nee) Zo ja: welke bijdrage?
Evt. idee landingsplek beleid
Wil geïnformeerd worden (ja/nee)
Datum gesprek(ken)
Vervolgafspraken (ja/nee)
Opmerkingen
Uitkomst gesprek
Doorverwijzing naar personen of andere handreikingen/ normen

Ordering bronnen
Auteur/bron
Titel/naam/ Subtitel/ Contactpersoon
Beknopte inhoud
Wordt ketenarchivering of -samenwerking beschreven?
Staat keten centraal of als bijzaak
Aard - vanuit welke achtergrond is het geschreven
Formeel vastgesteld (ja/nee)? / Vastgesteld door?
Benaderen? / Wie benaderen? / Reden benaderen
Bestuurlijk verantwoordelijk beleid
Bevat bepalingen over ketenarchivering? (ja/nee)
Bevat bepalingen over gezamenlijke regeling voor documenten
Bevat bepalingen over invulling taken en bevoegdheden
Bevat bepalingen over overbrenging archiefdienst
Bevat bepalingen over hoe toezicht geregeld is
Bevat bepalingen over hoe beheer geregeld is
Bevat optioneel bepalingen over bij welke ketenpartner taken en bevoegdheden zijn belegd (als hoofdverantwoordelijke)?
Publicatiedatum
In bewerking? (Ja/nee) / Zo ja: plandatum gereed
Mogelijke landingsplek voor beleid? (Ja/nee)
Toelichting landingsplek beleid
Opmerkingen

Inventarisatie plannen en projecten
Organisatie
Overheidslaag
Contactpersoon
Plan (titel & korte beschrijving)
Doelstelling- opvolging aanbeveling I-OE, kamerbrief, Open op Orde? (Ja/nee)
Status van opvolging
Plandatum gereed
Evt. omissies/ knelpunten
Ketens centraal of onderdeel?
Ketenarchivering expliciet onderdeel (ja/nee)
Raakvlakken met project ketenarchivering (toelichting)
Beleidsaanbevelingen uit te trekken?

Inventarisatie AMvB's en Ministeriële Regelingen
Titel/naam
Besluit/regeling
Geldig?
Contactpersoon
Beknopte inhoud
Wordt ketenarchivering of -samenwerking beschreven? / Toelichting
Staat keten centraal of als bijzaak
Aard - vanuit welke achtergrond is het geschreven
Betrokken (overheids-)organisaties
Benaderen? / Wie benaderen? / Reden benaderen
Bestuurlijk verantwoordelijk beleid
Bevat bepalingen over ketenarchivering? (ja/nee)
Bevat bepalingen over gezamenlijke regeling voor documenten
Bevat bepalingen over invulling taken en bevoegdheden
Bevat bepalingen over overbrenging archiefdienst
Bevat bepalingen over hoe toezicht geregeld is
Bevat bepalingen over hoe beheer geregeld is
Bevat optioneel bepalingen over bij welke ketenpartner taken en bevoegdheden zijn belegd (als hoofdverantwoordelijke)?
Publicatiedatum
In bewerking? (Ja/nee) / Zo ja: plandatum gereed
Mogelijke landingsplek voor beleid? (Ja/nee)
Toelichting landingsplek beleid
Opmerkingen

Bijlage 4: Template bouwstenen

Voor het opstellen van de bouwstenen is onderstaande template gebruikt. De template is gebaseerd op de wijze waarop ISO-normen doorgaans zijn opgebouwd. De toelichting bevat criteria die relevant zijn voor invoering of wijziging van dergelijke normen. Dit format biedt daarmee een logische structuur die aansluit op die van een baseline. Dit vergemakkelijkt ook de verdere uitwerking van de bouwstenen in een vervolgtraject.

Thema	<i>Onderwerpcategorie:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Taken en verantwoordelijkheden</i> • <i>Waardering en selectie</i> • <i>Toezicht</i> • <i>Beheer</i>
Doelstelling	<i>Korte beschrijving van wat moet worden geregeld (het gewenste resultaat).</i>
Beheersing (control)	<i>Korte beschrijving hoe (op welke wijze) kan worden voldaan aan de doelstelling.</i>
Voorgestelde oplossingsrichting (richtlijn)	<i>De voorgenomen beleidsregel(s) waarmee invulling kan worden gegeven aan de doelstelling en de beheersing daarvan. NB: laat in de formulering ruimte voor discussie en afstemming.</i>

Toelichting

Motivatie/ belang	<i>Toelichting (argumentatie) waarom de bouwsteen nodig is.</i>
Relatie met andere kaders/ richtlijnen	<i>Relatie van de bouwsteen:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Volgt uit wetgeving (welke, welke bepaling)</i> • <i>Verwijst naar normenkaders (welke)</i> • <i>Relevante best practices beschikbaar (bv. handreikingen)</i>
Mogelijke KPI's	<i>Hoe kan naleving van een voorgestelde beleidsregel worden getoetst? Welke indicatoren kunnen worden gedefinieerd? NB: steun daarbij op bestaande wegingskaders en checklists.</i>
Impact	<i>Wat is de impact van (invoering van) de bouwsteen/ beleidsregel, bijvoorbeeld:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Organisatorisch (proces, mensen)</i> • <i>Technisch (infrastructuur, systemen, data)</i> • <i>Politiek/maatschappelijk (beleidsdoelen, belangen betrokkenen)</i> • <i>Kosten en doorlooptijd</i>
Afhankelijkheden	<i>Waar is realisatie van de bouwsteen afhankelijk van (bv. wettelijke grondslag, adoptie van normenkaders, draagvlak, beschikbaarheid van resources, etc.).</i>
Haalbaarheid	<i>Is realisatie van de bouwsteen realistisch (praktisch uitvoerbaar) rekening houdend met de impact en afhankelijkheden?</i>
Advies	<i>Eindoordeel over de voorgestelde bouwsteen (bv. opnemen in bestaand kader, op termijn oppakken).</i>